

LATINSKE IZREKE

2. deo

Cuneus cuneum trudit.

Klin se klinom izbija.

Curriculum vitae.

Tok života. Životopis.

Damna damnis continuantur.

Dolazi jedno zlo za drugim.

Dant animos vina.

Vino daje odvažnost.

Debitum coniugale.

Bračna dužnost.

De facto.

Zaista. Stvarno.

De iure.

Po pravu.

Deforme est de se ipso praedicare.

Neukusno je o sebi govoriti. (Ciceron)

De gustibus (et coloribus) non est disputandum.

O ukusima (i bojama) ne valja raspravljati. Ukusi su različiti.

Dei gratia.

Po milosti Božjoj.

De lingua stulta veniunt incommoda multa.

Mnoge nevolje dolaze od luda jezika.

De nocte consilium.

Kroz noć dolazi savjet. Dobro je svaku stvar prespavati.

Deus ex machina.

Bog iz mašine. Nagli rasplet situacije.

Dictum - factum.

Rečeno - učinjeno.

Dies natalis.

Dan rođenja. Rođendan.

Difficile est longum subito deponere amorem.

Teško je najednom odreći se duge ljubavi.

Difficile eximias est custodire puellas.

Teško je čuvati lijepe djevojke.

Dis aliter visum est.

Bogovi su drugačije zaključili.

Divide et impera!

Podijeli pa vladaj!

Divinum dare, humanum accipere.

Davati je božanski, primati je ljudski.

Docta dicta.

Učene riječi.

Donato non sunt ora inspicienda caballo.

Darovanu konju ne valja gledati u zube.

Donis vincitur omnis amor.

Darovima se pobjeđuje svaka ljubav.

Dotata mulier virum regit.

Žena koja donese miraz vlada mužem.

Duce et auspice.

Pod nečijim vodstvom i zaštitom.

Dulce bellum inexperto.

Rat je ugodan onome ko ga nije iskusio.

Ecce homo!

Evo čovjeka! Pilatove riječi kada je narodu pokazao Hrista.

Ego tu sum, tu es ego, unianimi sumus.

Ja sam ti, ti šija, istog smo mišljenja. (Plaut)

Elephantum ex musca facis.

Praviš od muve slona.

Errando discimus.

Na greškama učimo.

Errare humanum est.

Ljudski je griješiti.

Errata corrige!

Popravi pogreške!

Est difficillimum se ipsum vincere.

Najteže je savladati samoga sebe.

Et cetera.

I ostalo. Itd. Kratica: etc.

Ex capite.

Iz glave. Napamet.

Exceptio firmat regulam.

Izuzetak potvrđuje pravilo.

Exemplis discimus.

Na primjerima se učimo.

Exitus acta probat.

Konac opravdava djelo.

Ex libris.

Iz knjiga.

Ex oculis, poculis, oculis cognoscitur homo.

Čovjek se poznaje po očima, čašama i blagajni.

Ex praeteritis praesentia aestimantur.

Prema prošlome se prosuđuje sadašnje.

Ex tempore.

Smjesta. Odmah. Bez pripreme.

Extincta lucerna omnis mulier eadem.

Ako se ugasi svjetlo sve su žene jednake. U noći je svaka mačka crna.

Faber est suae quisque fortunae.

Svako je kovač svoje sreće.

Fabula docet.

Priča (nas) uči.

Facile volentem trahas.

Lako je povući onoga koji hoće. Lako žabu natjerati u vodu.

Facilius est de alienis iudicare quam de suis.

Lakše je o tuđem suditi nego o svojem.

Fac tantum incipias, sponte disertus eris.

Gledaj da samo počneš, od sebe ćeš postati govornik.

Treba samo početi, ostalo će ići samo po sebi.

Fallacia alia aliam trudit.

Jedna laž dovodi (vuče za sobom) drugu.

Fama volat.

Glasina leti. Vijesti se šire.

Fata trahunt homines.

Sudbina upravlja ljudima.

Felix, qui nihil debet.

Srećan je koji ništa ne duguje.

Festina lente!

Žuri se polako!

Fiat lux!

Neka bude svjetlost!

Fide, sed cui, vide.

Vjeruj, ali pazi kome.

Firmissima est inter pares amicitia.

Najčvršće je prijateljstvo među jednakima.

Fit fabricando faber.

Kovač se postaje kovanjem.

Formosa virgo - dotis dimidium.

Lijepa djevojka - pola miraza.

Fortes creantur fortibus et bonis.

Hrabri se rađaju od hrabrih i dobrih.

Fortuna ad hominem (ili: in homine) plus quam consilium valet.

Sreća čovjeku vrijedi više nego pamet.

Bolje se roditi bez pameti nego bez sreće.

Fructu, non foliis arborem aestima.

Cijeni stablo po plodu, a ne po lišću.

Gaude sorte tua!

Budi zadovoljan svojom sudbinom!

Grata quies post exhaustum solet esse laborem.

Poslije obavljenog posla ugodno je odmarati se.

Habemus pontificem.

Imamo papu. Uzvik nakon izbora.

Habet suum venenum blanda oratio.

U laskavim riječima ima otrova.

Habitus non facit monachum.

Odijelo ne čini čovjeka.

Hannibal ad portas.

Hanibal pred vratima (Rima).

Hic Rhodus, hic salta!

Ovdje Rod, ovdje skoči!

Historia est magistra vitae.

Istorija je učiteljica života.

Homines, quo plura habent, eo cupiunt ampliora.

Što ljudi više imaju, to više žele.

Hominum natura novitatis ac peregrinationis avida est.

Ljudska je narav željna novosti i putovanja.

Homo doctus in se semper divitias habet.

Učen čovjek ima uvijek u sebi bogatstvo.

Homo frugi omnia recte facit.

Valjan čovjek čini sve dobro.

Homo homini lupus.

Čovjek je čovjeku vuk. (Plaut)

Homo mensura.

Čovjek je mjerilo (svih stvari).

Homo novus.

Novi čovjek. Skorojević.

Homo sacra res homini.

Čovjek je za čovjeka sveta stvar.

Honesta mors turpi vita potior.

Časna je smrt bolja nego sramotan život.

Honestus rumor alterumst patrimonium.

Dobar je glas druga očevina.

Honores mutant mores.

Časti mijenjaju ponašanje čovjeka.

Ibi semper est victoria, ubi concordia est.

Gdje je sloga, tamo je uvijek i pobjeda.

Idiota mulget hircum.

Budala muze jarca. Samo se glupan bavi jalovim poslom.

Ignavis semper feriae sunt.

Ljenštine uvijek praznuju.

Imago animi sermo est.

Govor je slika duše. (Seneka)

Imberbis senes docet.

Golobrad uči starce. Pile uči kokoš.

Imo pectore.

Iz dubine srca. Iz dubine duše.

Imperare sibi maximum imperium est.

Vladati sobom najveća je vlast. (Seneka)

Imperatoria brevitatis.

Carska kratkoća.

In aeternum.

Zauvijek.

In abstracto.

Uopšte.

In angustiis amici apparent.

U nevolji se pokazuju prijatelji.

In barbam.

U brk (nekome nešto reći).

In bona pace.

U dobrom miru.

In bonis.

U imovini.

In brevi.

Ukratko.

Incipe! dimidium facti est coepisse.

Počni! Započeti je polovica djela.

In continuo.

Neprekidno. Stalno.

In corpore.

Svi skupa. U cijelosti.

Incredibile visu.

Ne bi vjerovao svojim očima.

In cunetis domina pecunia est.

U svemu gospodar je novac. Zlatan ključ otvara i gvozdена vrata.

In curia.

U vijećnici. Pred sudom.

In dies.

Iz dana u dan.

In duplo.

U dva primjerka.

In flagranti.

Na činu. Na samom djelu.

In hoc signo vinces.

U ovom ćeš znaku pobijediti. Kratica: I.H.S. Jevsevije kaže da se caru Konstantinu Velikom uoči bitke s Maksencijem ukazao krst i oko njega natpis grčkim jezikom: Ovim pobjeđuj!

In ipso termino.

U određeni dan.

Iniuriarum remedium est oblivio.

Lijek za nepravde je zaborav. (Seneka)

In medias res.

U sredinu (same) stvari. U bit problema.

In melius.

Nabolje.

In optima forma.

Na najbolji način.

In originali.

U izvorniku.

In peius.

Nagore.

In pace.

U miru.

In perpetuum.

Zauvijek.

In persona.

Lično. Glavom.

Inter arma silent leges.

U ratnoj buci čute zakoni. (Ciceron)

Inter arma silent Musae.

U ratu čute Muze (jer onda nema ni nauke ni umjetnosti).

Inter nos.

Među nama.

Inter pocula non est disputandum.

Kod čaše ne valja raspravljati.

In vino veritas.

U vinu je istina (jer što trijezan misli, to pijan govori).

Invocatis nullus est locus.

Za nepozvana nema mjesta. Nepozvanom gostu je mjesto iza vrata.

Iracundiam qui vincit, hostem superat maximum.

Ko savlada srdžbu pobjeđuje najvećeg neprijatelja.

Iudae osculum.

Judin cjeliv. Izdajnički poljubac.

Iustitia regnorum fundamentum.

Pravednost je temelj carstva.

Iusto tempore.

U pravi čas. U tačno vrijeme.

Labitur ex animo benefactum, iniuria numquam.

Učinjeno se dobročinstvo zaboravlja, nepravda nikada.

Labor omnia vincit improbus.

Neumorni posao sve savladava. Čvrstom voljom sve se može postići.

Lapsus calami.

Greška u pisanju.

Lapsus linguae.

Greška ugovoru.

Lapsus memoriae.

Greška u pamćenju.

Laus magna natis obsequi parentibus.

Velika je dika za djecu da slušaju roditelje.

Lege artis.

Po svim pravilima umijeća. Prema stručnim propisima.

Levis est labor omnis amanti.

Svaki je napor lak onome koji ga rado čini.

Levis sit tibi terra! Laka ti zemlja!

Levius dicere quam facere est.

Lakše je reći nego učiniti.

Lex est, non poena, perire.

Zakon je, a ne kazna, umrijeti.

Licentia poetica.

Pjesnička sloboda. Pjesnicima je puno toga dopušteno.

Libenter homines id, quod volunt, credunt.

Ljudi rado vjeruju ono što žele. Što je babi milo, to joj se i snilo.

Litore quot conchae, tot sunt in amore dolores.

Koliko ima na žalu školjki, toliko je u ljubavi boli.

Littera scripta manet.

Šta je napisano ostaje.

Loco citato.

Na navedenom mjestu. Kratica: I.e.

Loco sigilli.

Mjesto pečata (na prijepisima isprave). Kratica: I.s.

Lupus in fabula.

Vuk u priči. Mi o vuku, a vuk na vrata.

Lupus pilum mutat non mentem.

Vuk dlaku mijenja, ali ćud ne.

Magna civitas, magna solitudo.

Veliki grad, velika samoća.

Magna venit nulli sine magno labore.

Nikome ne dođe velika slava bez velikog truda.

Magni animi est iniurias despiciere.

Svojestvo je velikog duha prezirati nepravde.

Magnum est praesidium innocentia.

Nevinost je velika zaštita.

Magnum vectigal parsimonia.

Štedljivost je veliki dohodak.

Magnus gubernator est scisso navigat velo.

Velik (tj. sposoban) kormilar plovi i sa rasparanim jedrom.

Malus omnia in malum vertit.

Zao čovjek sve okreće na zlo.

Manus manum lavat.

Ruka ruku mije.

Manu propria.

Vlastitom rukom. Vlastoručno. Kratica: m.p.

Mare nostrum.

Naše more.

Margaritas ante porcos.

(Ne bacajte) biserje pred svinje.

Maxima enimst hominum semper patientia virtus.

Strpljivost je uvijek najveća vrlina ljudi.

Mea culpa.

Moj grijeh.

Mea parvitas.

Moja malenkost.

Medium tenere beati.

Sretnici su u životu išli srednjim putem.

Mel in ore, fel in corde.

Med u ustima, jed u srcu.

Memento audere semper!

Sjeti se da uvijek budeš odvažan!

Memento mori.

Sjeti se smrti! I ti si smrtnik.

Mendax est furax.

Ko laže taj i krade.

Mens sana in corpore sano.

Zdrav duh u zdravom tijelu.

Militia est vita hominis super terram.

Život čovjeka na zemlji je borba.

Minime sibi quisque notus est.

Svako sebe najmanje poznaje.

Modicus cibi, medicus sibi.

Ko je umjeren u jelu, sebi je (najbolji) ljekar.

Modus vivendi.

Način života.

Mortem fallere nemo potest.

Smrt ne može nitko prevariti.

Multi indigni sunt luce et tamen dies oritur.

Mnogi su nedostojni svjetla, pa ipak dan sviće.

Multi multa sciunt, nemo omnia.

Mnogi znaju mnogo, ali niko sve.

Mutum est pictura poema.

Slika je nijema pjesma.

Navigare necesse est, vivere non est necesse.

Ploviti se mora, a živjeti se ne mora.

Naturalia non sunt turpia.

Stoje prirodno, nije ružno.

Naturam mutare difficile est.

Teško je promijeniti narav.

Necessitas non habet legem.

Nužda ne poznaje zakona. Sila kola lomi.

Nec scire fas est omnia.

Ne valja ni sve znati.

Nec solitudo, nec turba.

Ne valja tražiti ni samoću ni vrevu.

Nec tecum possum, vivere nec sine te.

Ne mogu živjeti ni s tobom ni bez tebe.

Nemo propheta in patria.

Niko nije prorok u domovini.

Nemo sine vitio est.

Niko nije bez mane.

Neque protinus uno est condita Roma die.

Ni Rim nije u jedan dan sagrađen.

Nihil esse.

Biti niko i ništa. Nikogović.

Nihil est difficilius quam bene imperare.

Ništa nije teže, nego dobro zapovijedati.

Nil sine magno vita labore dedit mortalibus.

Život nije smrtnicima ništa dao bez velikog truda.

Nolens - volens.

Hoćeš - nećeš. Milom ili silom.

Nomen nescio.

Ime ne znam. Kratica: N.N.

Nomina sunt odiosa.

Mrsko je spominjati imena. Imena se ne spominju.

Non est arbor solida nec fortis, nisi quam frequens ventus incursat.

Samo je ono drvo čvrsto i jako koje često bije vjetar.

Non est bonum esse hominem solum.

Nije dobro da je čovjek sam.

Non est pax impiis.

Opaki nemaju mira.

Non fit poeta, nascitur.

Pjesnik ne nastaje, on se rađa (pjesnikom).

Non luctu, sed remedio opus est in malis.

U nevolji ne treba plakati, nego tražiti lijek.

Non plus ultra.

Dovde, a dalje ne. Nedostižno. Nenadmašivo.

Non qui parum habet, sed qui plus cupit pauper est.

Nije siromašan ko malo ima, nego ko više želi.

Nota bene.

Ubilježi dobro! Upamti dobro! Kratica: N. B.

Nuda veritas.

Gola (čista) istina.

Nulla dies sine linea.

Nijedan dan bez poteza (kistom). Svaki dan treba nešto raditi.

Nulla regula sine exceptione.

Nema pravila bez izuzetaka.

Nullum est iam dictum, quod non sit dictum prius.

Ništa se više ne može reći što već prije nije bilo rečeno.

Omnes mortales sese laudari optant.

Svi ljudi žele da budu hvaljeni.

Omnium rerum principia parva sunt.

Svim stvarima počeci su mali. (Ciceron)

Omnia mea mecum sunt.

Sve svoje sa sobom nosim.

Omnia vincit amor.

Ljubav sve pobjeđuje. Ljubav savladava sve prepreke.

Opera et studio.

Trudom i marljivošću.

Oportet esse, ut vivas, non vivere, ut edas.

Jesti treba da živiš, a ne živjeti da jedeš.

O tempora, o mores!

O vremena, o običaji!

Otium sine litteris mors est et hominis vivi sepultura.

Dokolica bez knjige je smrt i pogreb živog čovjeka.